



**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

DOLiS – 035-1860/11

Warszawa, dnia 20 czerwca 2011 r.

Pan

Krzysztof Kwiatkowski

Minister Sprawiedliwości

Ministerstwo Sprawiedliwości

Al. Ujazdowskie 11

02-950 Warszawa

WYSTĄPIENIE

na podstawie art. 19a ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), zgodnie z którym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych może występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo o wydanie bądź zmianę aktów prawnych w sprawach dotyczących ochrony danych osobowych, zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o szczegółowe uregulowanie problematyki dotyczącej udostępniania danych osobowych osób objętych nadzorem kuratorów sądowych w związku z wykonywaniem czynności kuratorskich, których podstawy zamieszczono m. in. w przepisach ustawy z dnia 27 lipca 2001 o kuratorach sądowych (t. j. Dz. U. z 2001 Nr 98 poz. 1071, z późn. zm.) oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych.

Mocą art. 1 wyżej wskazanego aktu prawnego, kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Należy stwierdzić, że bez wątpienia w ramach wykonywania powyższych obowiązków może dochodzić do przetwarzania, a w szczególności udostępniania danych osobowych osób objętych nadzorem kuratora, w tym także danych szczególnie chronionych w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych.

Należy zaznaczyć, że w obecnym porządku prawnym brakuje szczegółowych regulacji określających jakie dane osobowe, w jakim trybie oraz jakim konkretnie podmiotom kurator sądowy może udostępniać w ramach przeprowadzanych czynności kontrolnych bądź w związku z przeprowadzanym wywiadem środowiskowym.

Mając na uwadze powyższe podkreślić należy, że polski ustawodawca, wzorem przepisów funkcjonujących w innych państwach oraz postanowień międzynarodowych umów i zaleceń, wyodrębnił pewne kategorie informacji, uważane za szczególnie ważne dla ochrony prywatności każdego człowieka. Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, zabrania się przetwarzania danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową, jak również danych o stanie zdrowia, kodzie genetycznym, nałogach lub życiu seksualnym oraz danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym.

Od generalnego zakazu przetwarzania tej szczególnej kategorii danych osobowych ustanowiono w polskiej ustawie wyjątki, wskazane w jej 27 ust. 2 pkt 1-10. Dyrektywa 95/46/WE w art. 8 ust. 4 stanowi, że państwa członkowskie mogą dodatkowo ze względu na ważny interes publiczny, zapewniając odpowiednie gwarancje, ustanowić inne wyjątki od zakazu przetwarzania wrażliwych danych osobowych albo bezpośrednio w prawie krajowym, albo też na podstawie decyzji organu sprawującego nadzór nad ochroną danych osobowych. Polski ustawodawca przyjął rozwiązanie zamieszczając w ustawie o ochronie danych osobowych art. 27 ust. 2 pkt 2, który stanowi, że przetwarzanie danych, o których mowa w ust. 1, jest jednak dopuszczalne, jeżeli przepis szczególny innej ustawy zezwala na przetwarzanie takich danych bez zgody osoby, której dane dotyczą, i stwarza pełne gwarancje ich ochrony.

Powyższa regulacja przesądza o tym, że tylko przepis zawarty w akcie normatywnym o randze ustawy może zezwolić na przetwarzanie danych wrażliwych. Informuję, że przepis taki powinien jednoznacznie wskazywać, że uchyla generalny zakaz przetwarzania danych wrażliwych, określać rodzaj danych, których dotyczy oraz wskazywać, że przetwarzanie danych wrażliwych możliwe jest bez zgody podmiotu tych danych. Ponadto przepis taki powinien stwarzać pełne gwarancje ochrony danych, których dotyczy.

Argumentując potrzebę szczegółowego uregulowania wyżej wskazanej problematyki odnieść się należy do zasad przetwarzania danych osobowych wynikających z norm

przewidzianych w art. 26 ustawy o ochronie danych osobowych. Przepis ten reguluje zasady: legalizmu, związania celem oraz zasadę adekwatności. Należy podkreślić, że obowiązki ciążące na administratorze i wskazane w ww. artykule uważane są za jedno z podstawowych. Mocą tych regulacji, administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były przetwarzane zgodnie z prawem (pkt. 1), zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i nie poddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami, z zastrzeżeniem ust. 2 (pkt. 2), merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane (pkt. 3), przechowywane w postaci umożliwiającej identyfikację osób, których dane dotyczą, nie dłużej niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania (pkt. 4). Przetwarzanie danych w celu innym niż ten, dla którego zostały zebrane, jest dopuszczalne, jeżeli nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą, oraz następuje w celach badań naukowych, dydaktycznych, historycznych lub statystycznych, z zachowaniem przepisów art. 23 i 25 ustawy o ochronie danych osobowych.

Zgodnie z zasadą legalizmu administrator danych osobowych powinien zapewnić, aby dane osobowe przetwarzane były zgodnie z prawem. Ustawodawca celowo posługuje się zwrotem „zgodnie z prawem” bowiem termin ten obejmuje wszystkie normy prawne obowiązujące zgodnie z przyjętą w Konstytucji hierarchią źródeł prawa.

Zasada celowości przetwarzania danych osobowych - którą stanowi art. 26 ust. 1 pkt 2 - polega zaś na tym, że administrator danych może je przetwarzać jedynie w celach realizacji zadań lub wykonywania udzielonych mu kompetencji. Cel przetwarzania danych osobowych nie jest wynikiem arbitralnej decyzji oderwanym od okoliczności przetwarzania a zatem, ustalając cel, należy odwołać się do kontekstu przetwarzania. Swoim rodzajem oraz treścią dane osobowe nie powinny zatem wykraczać poza potrzeby wynikające z celu ich przetwarzania.

Adekwatność danych w stosunku do celu ich przetwarzania powinna być rozumiana jako równowaga pomiędzy uprawnieniem osoby do dysponowania swymi danymi a interesem administratora danych. Równowaga będzie zachowana, jeżeli administrator przetwarza dane tylko w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do wypełnienia celu, w jakim dane są przez niego przetwarzane (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 1 grudnia 2005 sygn. II SA/Wa 917/2005) – art. 26 ust. 1 pkt 3 – zasada adekwatności.

Warto również zwrócić uwagę na regulacje zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności na art. 47, mocą którego, każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym oraz art. 51 ust. 1, zgodnie z którym nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby.

Konkludując, niezbędne jest szczegółowe uregulowanie procesu przetwarzania danych osobowych osób objętych nadzorem kuratorów sądowych w celu zapewnienia pełnej gwarancji ochrony tych danych, przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego wykonywania czynności kuratorskich. W szczególności istotne jest wskazanie, w jakich przypadkach, w jakim trybie i jakim podmiotom kurator może udostępniać dane osobowe, w tym dane wrażliwe dotyczące osób, wobec których pełniony jest nadzór.

Występuję zatem o podjęcie prac legislacyjnych, celem uregulowania problematyki przetwarzania danych osobowych, w związku z kompetencjami kuratorów, określonymi w ustawie o kuratorach sądowych oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, w szczególności udostępniania tych danych podmiotom trzecim współpracującym z kuratorami sądowymi w związku z wykonywanymi przez nich czynnościami na rzecz osób objętych nadzorem kuratorskim.

Deklaruję jednocześnie chęć współpracy i udziału w tym procesie, jako że stosownie do art. 12 pkt 5 i 6 ustawy o ochronie danych osobowych, organ do spraw ochrony danych osobowych ma nie tylko prawo, ale i obowiązek opiniować projekty aktów prawnych jak również inicjować doskonalenie przepisów obecnie obowiązujących, dotyczących ochrony danych osobowych.

Nadmieniam, że zgodnie z art. 19a ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych, podmiot, do którego zostało skierowane wystąpienie lub wnioski, o których mowa w ust. 1 i 2, jest obowiązany ustosunkować się do tego wystąpienia lub wniosku na piśmie w terminie **30 dni** od daty jego otrzymania.

Informuję przy tym, że treść niniejszego wystąpienia wraz z udzieloną odpowiedzią opublikowane będą na stronie internetowej Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, www.giodo.gov.pl.